

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงาน โครงการวิจัยการสังเคราะห์แผ่นบางนาโนไททาเนียมจากสารตั้งต้นไทเทเนียมบิวทอกไซด์ (Titanium (IV) butoxide) แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ 1. แผนการดำเนินงาน 2. เครื่องมือ อุปกรณ์ และสารเคมีที่ใช้ในการทดลอง 3. การเตรียมสารละลาย 4. วิธีการทดลอง 5. การวิเคราะห์สมบัติทางเคมีและทางกายภาพของแผ่นบางนาโน 6. การเตรียมเครื่องมือ และอุปกรณ์การกระตุนปฏิกิริยาโดยใช้แสงร่วม

3.1 แผนการดำเนินงาน

ตารางที่ 3.1 ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

การดำเนินงานวิจัย	ระยะเวลา											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. การเตรียมวัสดุ / สารเคมี / อุปกรณ์ที่ใช้ในงานวิจัยและค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	↔	→										
2. การเตรียมวัสดุแผ่นบางนาโนไททาเนียมที่มีพื้นที่ผิวจำเพาะสูง		↔	→									
3. การทดสอบสมบัติของวัสดุแผ่นบางนาโน-ไททาเนียมที่เตรียมได้ เช่น TEM, พื้นที่ผิว และโครงสร้างผลึกวัสดุ		↔	→									
4. ทดลองนำเอาแผ่นบางนาโนไททาเนียมที่เตรียมได้ไปใช้งานเป็นตัวกระตุนปฏิกิริยาโดยใช้แสง (Photocatalyst)				↔	→							
5. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย								↔	→			
6. รายงานความก้าวหน้า								↔	→			
7. เสนอผลงานวิชาการทั้งในและต่างประเทศ								↔	→			
8. สรุปผลและเขียนรายงานผลการวิจัย									↔	→		

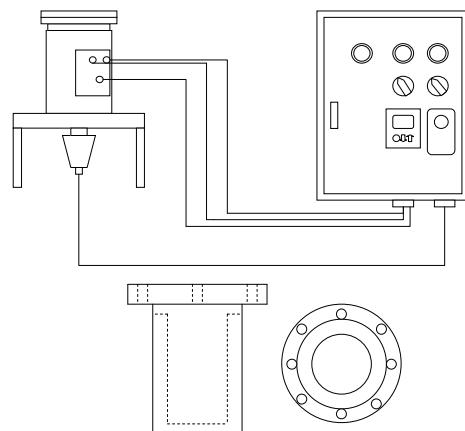
3.2 เครื่องมือ อุปกรณ์ และสารเคมีที่ใช้ในการทดลอง

3.2.1 สารเคมี

1. ไทเทเนียมบิวทอกไซด์ (Titanium (IV) butoxide, 97%)
2. อะซิติล อะซิโตก (Acetylacetone, $\geq 99\%$)
3. แอมโมเนีย (NH_3 , 28%)
4. กรดไฮโดรคลอริก (HCl , 37%)

3.2.2 เครื่องมือและอุปกรณ์

1. ชุดปฏิกรณ์แบบควบคุมอุณหภูมิที่ออกแบบและสร้างขึ้นเอง ดังรูปที่ 3.1 และ 3.2

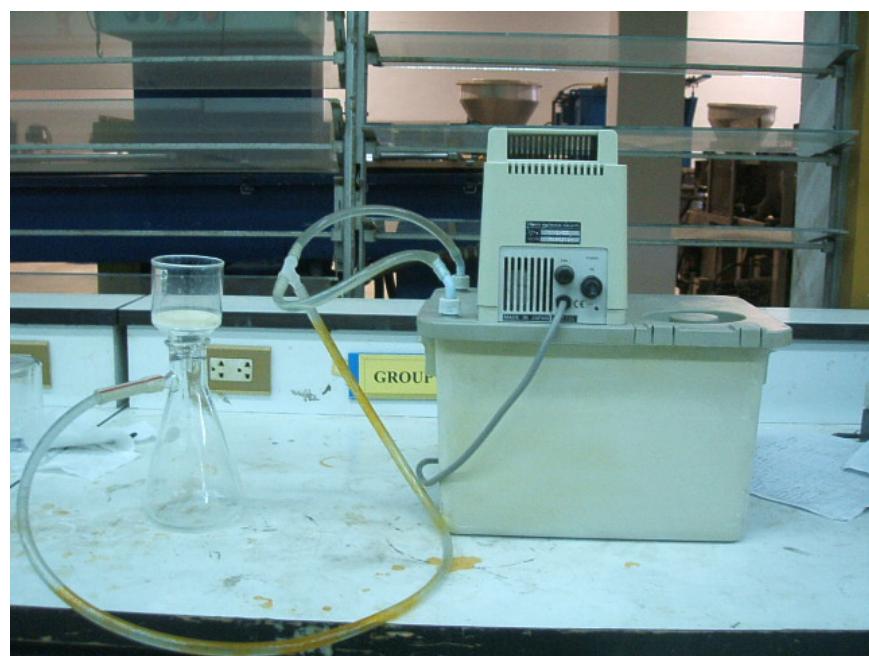

รูปที่ 3.1 แบบจำลองการติดตั้งถังปฏิกรณ์แบบควบคุมอุณหภูมิ

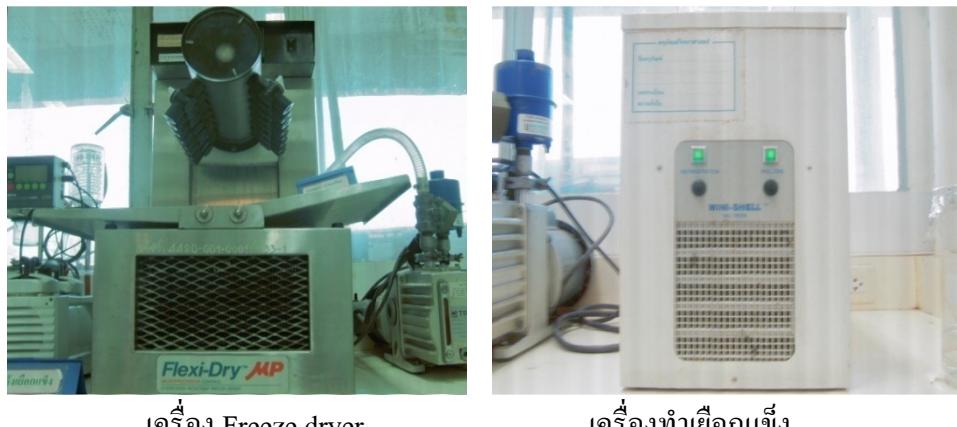
รูปที่ 3.2 เครื่องปฏิกรณ์แบบควบคุมอุณหภูมิ

2. ชุดกรองแบบสุญญากาศ

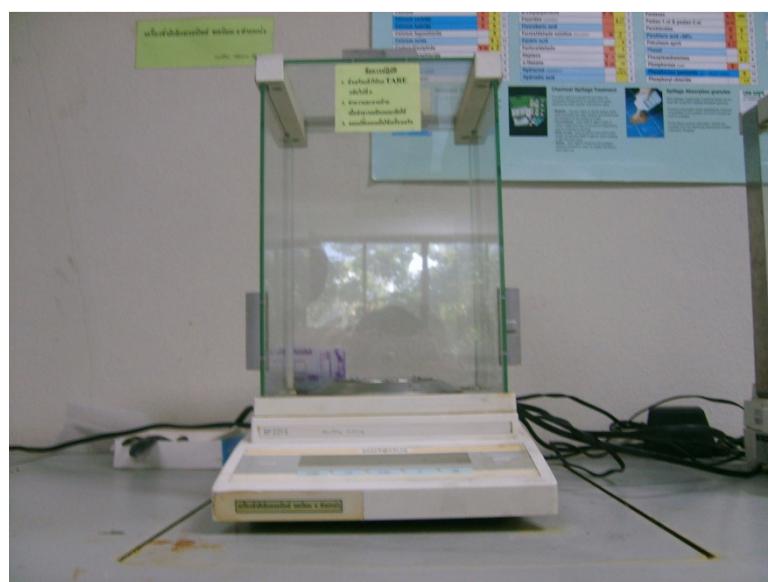
รูปที่ 3.3 ชุดกรองแบบสุญญากาศ

3. เครื่องทำไห้แห้งเยือกแข็งยีห้อ Flexi-Dry

รูปที่ 3.4 เครื่องทำไห้แห้งเยือกแข็ง

4. เครื่องซั่งน้ำหนักทศนิยม 4 ตำแหน่ง

รูปที่ 3.5 เครื่องซั่งทศนิยม 4 ตำแหน่ง

5. เตาเผาอิฐ CARBOLITE

รูปที่ 3.6 เตาเผา

6. เครื่องกวนสาร (Hotplate stirrer) รุ่น HTS-1003

รูปที่ 3.7 เครื่องกวนสาร

3.3 การเตรียมสารละลายน้ำ

การเตรียมสารละลายน้ำกรดไฮโดรคลอริกที่ใช้ในงานวิจัย มีรายละเอียดในส่วนต่างๆ ดังนี้

3.3.1 การคำนวณ 1.0 M HCl

M_w ของ $HCl = 36.48$, ความเข้มข้นของ $HCl = 37\%$, ความหนาแน่นของ $HCl = 1.18$

$$mol / dm^3 = \frac{\% \times 10 \times d}{M} = \frac{37 \times 10 \times 1.18}{36.48}$$

$$C_1 = 11.97 \text{ mol/dm}^3$$

$$C_1 V_1 = C_2 V_2$$

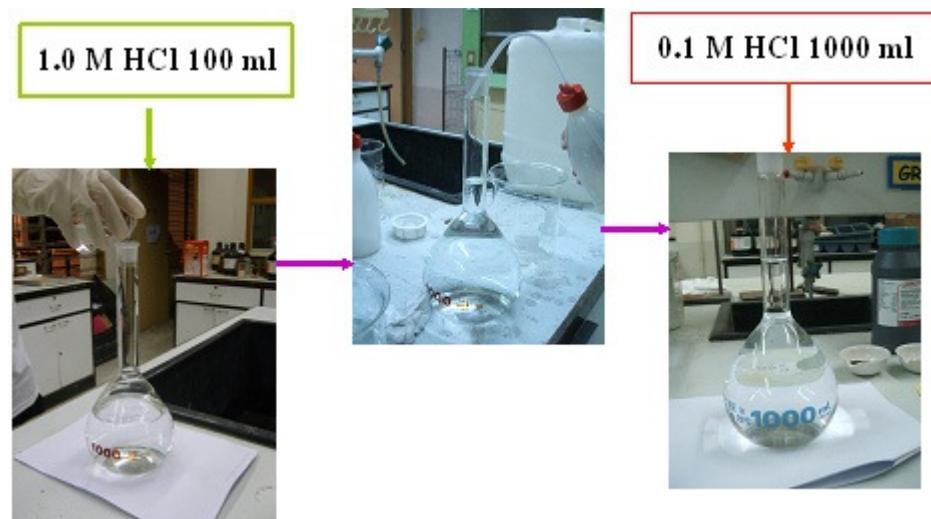
$$11.97(V_1) = 1(1000)$$

$$V_1 = 83.54 \text{ ml}$$

เตรียม $HCl 83.54 \text{ ml}$ แล้วเติมน้ำให้ได้ปริมาตร 1000 ml

3.3.2 การเตรียมสารละลายน้ำกรดไฮโดรคลอริก 0.1 M (แสดงดังรูปที่ 3.9)

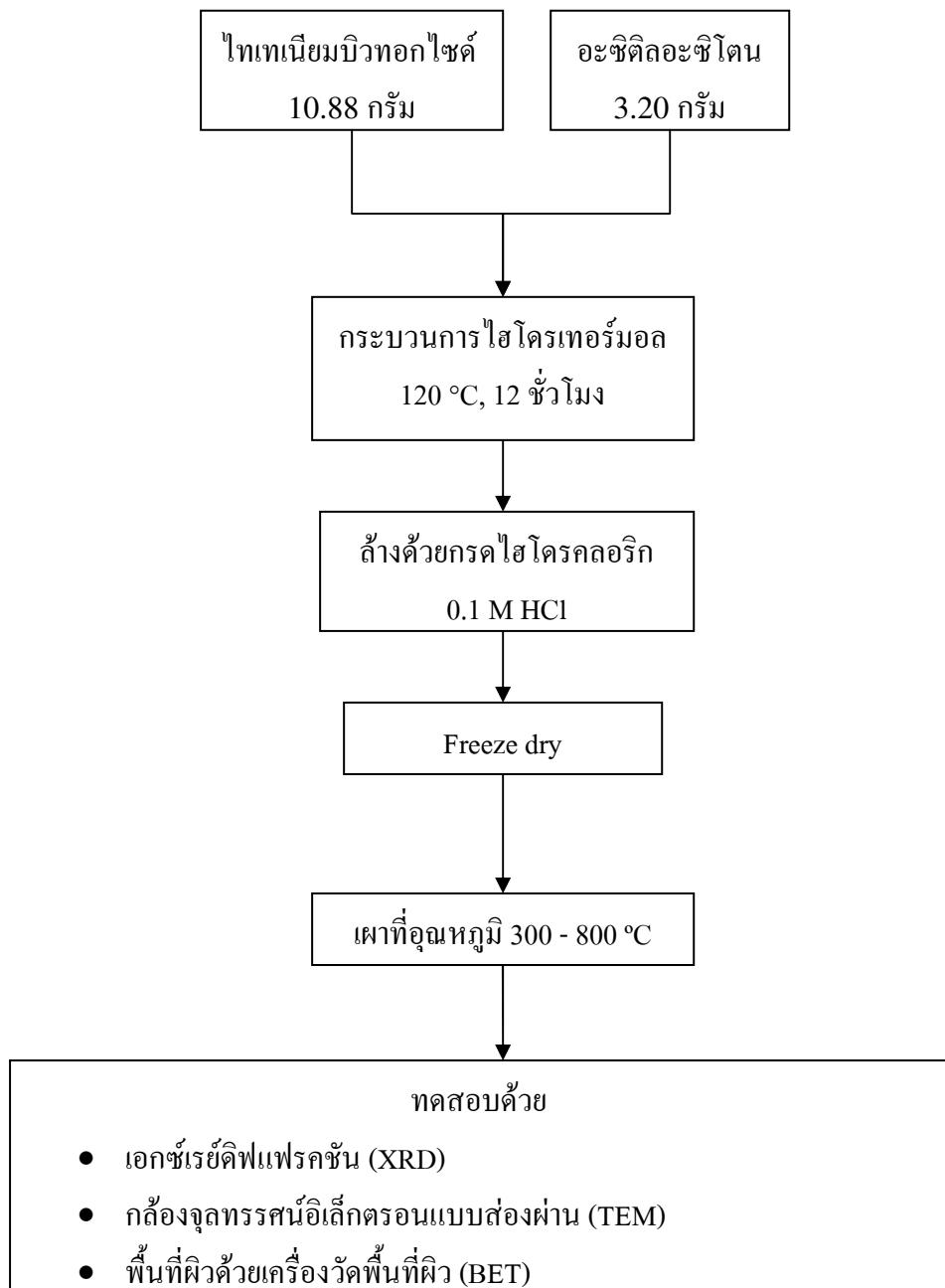
1. นำกรดไฮโดรคลอริกมา 83.54 ml มาละลายในน้ำกลั่น 1000 ml จะได้สารละลายน้ำกรดไฮโดรคลอริก 1.0 M
2. นำสารละลายน้ำกรดไฮโดรคลอริก 1.0 M มา 100 ml มาละลายในน้ำกลั่น 1000 ml จะได้สารละลายน้ำกรดไฮโดรคลอริก 0.1 M

รูปที่ 3.8 การเตรียมสารละลายน้ำไฮโดรคลอริก 0.1 M

3.4 วิธีการทดลอง

การทดลองได้ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาคุณสมบัติทางเคมีและทางกายภาพของแผ่นบางนาโนที่ไม่เผาและที่เผาในอุณหภูมิที่กำหนดไว้ ซึ่งมีรายละเอียดดังแสดงในรูปที่ 3.10

รูปที่ 3.9 วิธีการทดลอง

3.5 การวิเคราะห์สมบัติทางเคมีและทางกายภาพของแผ่นบางนาโน

3.5.1 การวิเคราะห์โครงสร้างของแผ่นบางนาโนด้วยเอกซ์เรย์ดิฟแฟร์กชัน (XRD)

โดยเครื่อง XRD ดังกล่าวเป็นของยี่ห้อ PANalytical X'Pert-Pro รุ่น PW-3040/60

รูปที่ 3.10 เครื่องเอกซ์เรย์ดิฟแฟร์กชัน

XRD เป็นเครื่องมือที่วิเคราะห์โครงสร้างผลึกของแผ่นบางนาโน โดยนำตัวอย่างที่ไม่เผาและที่เผาอุณหภูมิ 300, 400, 500, 600, 700 และ 800 °C จากนั้นนำตัวอย่างมาวิเคราะห์ดังนี้

1. บดตัวอย่างที่เตรียมไว้ให้ละเอียด แล้วใส่ลงในเบ้าแก้ว โดยเกลี่ยให้เต็มแล้วกดให้แน่น
2. นำตัวอย่างเข้าเครื่องวิเคราะห์พิคที่เกิดขึ้นเทียบกับตารางค่ามาตรฐาน โดยทำที่ภาควิชาวิศวกรรมวัสดุและโลหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

3.5.2 การเตรียมตัวอย่างสำหรับกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน (Transmission electron microscopy, TEM)

โดยเครื่อง TEM ดังกล่าวเป็นของยี่ห้อ JEOL JEM-2010 Electron Microscope

รูปที่ 3.11 กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน

TEM เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตัวอย่างผ่านกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาลักษณะโครงสร้างของแผ่นบางนาโน โดยจะนำแผ่นบางนาโนที่ไม่เผาและแผ่นบางนาโนที่เผาที่อุณหภูมิ 300 และ 800 °C โดยทำการทดลองดังนี้

1. นำตัวอย่างที่เตรียมได้ใส่ในหลอดทดลอง โดยใส่สารละลายนอก
2. ทำให้ตัวอย่างแตกตัว โดยใส่ในเครื่องอัตราโซนิกส์เป็นเวลา 30 นาที
3. หยดสารละลายน้ำที่เตรียมไว้ลงบนกริดทองแดง
4. ทำให้กริดแห้ง โดยใช้โคมไฟส่องให้ความร้อน
5. นำกริดที่เตรียมได้ไปวิเคราะห์ด้วย TEM โดยทำที่ศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

3.5.3 การวิเคราะห์พื้นที่ผิวด้วยเครื่องวัดพื้นที่ผิว (BET)

โดยเครื่อง BET ดังกล่าวเป็นของยี่ห้อ Quantachrome instruments รุ่น Autosorb-1

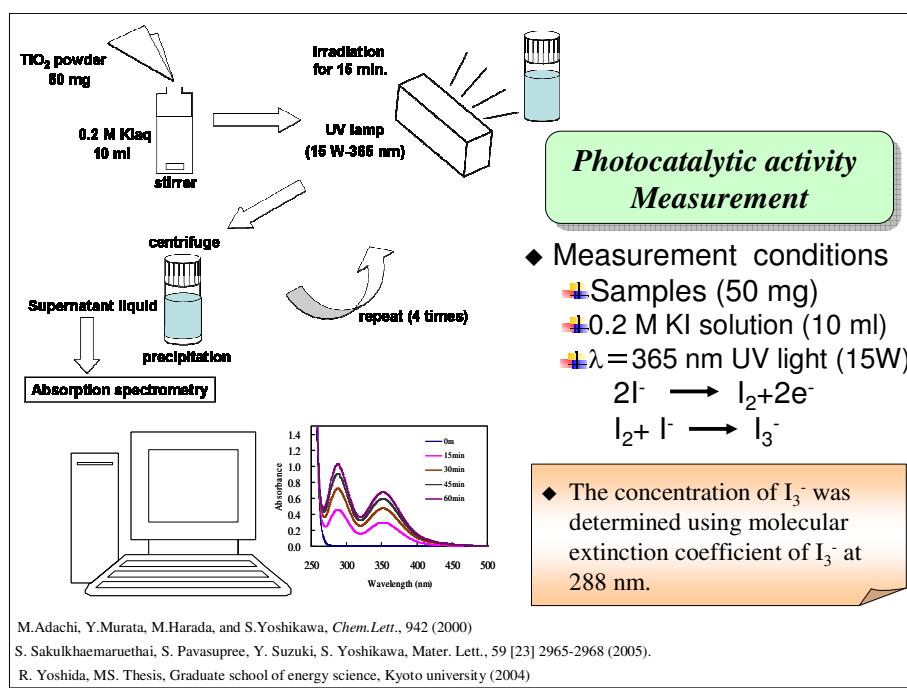

รูปที่ 3.12 เครื่องวัดพื้นที่ผิว

งานวิจัยนี้ทำการวิเคราะห์พื้นที่ผิวของแผ่นบางนาโน โดยอาศัยการวัดปริมาตรแก๊สในไตรเจนที่ถูกดูดซับบนผิวของแผ่นบางนาโนที่ไม่เผาและแผ่นบางนาโนที่เผาอุณหภูมิ 300 และ 800 °C แล้วนำมาวิเคราะห์หาพื้นที่ผิวของแผ่นบางนาโน โดยทำที่ศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

3.6 การเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์การกระตุนปฏิกิริยาโดยใช้แสงร่วม

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวัดและทดสอบการใช้วัสดุที่สังเคราะห์ได้เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาแบบใช้แสง แสดงดังรูปที่ 3.13

รูปที่ 3.13 กระบวนการเตรียมและทดสอบการกระตุนปฏิกิริยาแบบใช้แสงร่วม
 (Photocatalytic activity) [15]